

SUMARNI INVENTAR

HR – DAZD – 679

KRALJEVSKO OBALNO IZASLANSTVO SILBA

1941. - 1943.

Izradila: Merica Manenica

ZADAR, 2023.

SADRŽAJ:

Popis kratica.....	2
1. IDENTIFIKACIJA	3
1.1 Identifikacijska oznaka/signatura	3
1.2 Klasifikacija	3
1.3 Naslov	3
1.4 Vrijeme nastanka gradiva	3
1.5 Razina opisa	3
1.6 Količina i nosač jedinice	3
2. KONTEKST	3
2.1 Naziv stvaratelja	3
2.2 Sjedište djelovanja	3
2.3 Pravni položaj	3
2.4 Povijest stvaratelja	3
2.4.1 Nadležnost, svrha, funkcije i područje djelatnosti	4
2.4.2 Organizacijski ustroj	4
2.4.3 Odnosi i veze	5
2.5 Povijest fonda	5
2.6 Način preuzimanja ili predaje	5
3. SADRŽAJ I USTROJ	5
3.1 Sadržaj	5
3.2 Odabiranje i izlučivanje	6
3.3 Dopune	6
3.4 Plan sređivanja	6
4. UVJETI I DOSTUPNOST KORIŠTENJA	7
4.1 Pravni položaj	7
4.2 Uvjeti dostupnosti	7
4.3 Autorsko pravo/uvjeti umnožavanja	7
4.4 Jezik u gradivu	7
4.5 Tvarne značajke	7
5. DOPUNSKI IZVORI	7
5.1 Mjesto čuvanja izvornika	7
5.2 Postojanje preslika	7
5.3 Dopunski izvori	8
5.4 Bibliografija	8
6. PODRUČJE NAPOMENE	8
6.1. Napomena	8
7. PODRUČJE KONTROLE OPISA	8
7.1 Napomena arhivista.....	8
7.2 Pravila i propisi	9
7.3 Datum opisa	9
OPIS NIŽIH RAZINA FONDA	10

Popis kratica

br. – broj

DAST – Državni arhiv u Splitu

DAZD - Državni arhiv u Zadru

god. - godina

HR – Hrvatska

K. - Kraljevsko

knj. - knjiga

kut. – kutija

LZS – Lučko zastupništvo Silba

npr. – na primjer

R. - *Regia*

sign. – signatura

sv. – svezak

tzv. - takozvani

1. IDENTIFIKACIJA

1.1. Identifikacijska oznaka/signatura	HR-DAZD-679
1.2. Klasifikacija	A. 3. 2.
1.3. Naslov	Kraljevsko obalno izaslanstvo Silba
1.4. Vrijeme nastanka gradiva	1941.-1943.
1.5. Razina opisa	Fond
1.6. Količina i nosač jedinice	2 kutije , 2 knjige, 0,21 d/m

2. KONTEKST

2.1. Naziv stvaratelja

Lučko izloženstvo Silba (*Espositura di Porto Selve*), 1941.
Kraljevsko obalno izaslanstvo Silba (*R. Delegazione di Spiaggia Selve*), 1942.-1943.

2.2. Sjedište djelovanja

Silba

2.3. Pravni položaj

Tijelo uprave

2.4. Povijest stvaratelja

Početak Drugog svjetskog rata odrazio se na državne prilike u Dalmaciji. Napad sila Trojnog pakta doveo je do raspada Kraljevine Jugoslavije 1941. godine. Temeljem Rimskih ugovora iz 1941. god. gotovo cijela Dalmacija pripala je Kraljevini Italiji. Talijanski kralj Vittorio Emanuele III. donio je Dekret o aneksiji Dalmacije, Boke Kotorske , dijelova Hrvatskog primorja i Gorskog Kotara i o osnivanju Namjesništva za Dalmaciju (*Governo della Dalmazia*) sa sjedištem u Zadru. Dalmacija je podijeljena na tri provincije sa svojim centrima u Zadru, Splitu i Kotoru.¹

---

¹ HR-DAST-30 Namjesništvo za Dalmaciju (1941.-1943.)

Promjene su uslijedile i u pomorskoj državnoj upravi, tako da je glavna ustanova pomorske uprave – Direkcija pomorskog saobraćaja u Splitu 1941. godine stavljena pod talijansku vojnu nadležnost.

Nakon što je talijanska 2. armija preuzela upravu i nad tzv. razvojačenim područjem, izdan je proglas kojim će talijansko lučko osoblje preuzeti cjelokupan nadzor nad izdavanjem propusnica za plovidbu i nad samom plovidbom duž hrvatske obale. Nakon toga uslijedile su administrativne promjene u svrhu uspostave talijanske pomorske uprave. U Splitu je ustrojena Pomorska direkcija za Dalmaciju (*Direzione Marittima della Dalmazia*) kao glavna ustanova pomorske uprave Namjesništva za Dalmaciju. U nadležnosti su joj bile lučke kapetanije u Splitu, Zadru, Šibeniku i Kotoru, kojima su bili podređeni okružni i mjesni pomorski uredi.²

Lučki ured u Silbi zaprimio je 21. svibnja 1941. Okružnicu³ kojom Direkcija pomorskog saobraćaja u Splitu obavještava sve pomorske odjele kako je upravu nad Direkcijom preuzeo potpukovnik *Alfredo Giura*. Nakon tri dana upravu nad Lučkom kapetanijom I. reda Šibenik preuzeo je potpukovnik *Ettore de Renzi*.⁴ Time prestaje djelatnost Lučkog zastupništva Silba u Kraljevini Jugoslaviji i započinje djelatnost Lučkog izloženstva u Silbi (*Espositura di Porto Selve*) pod talijanskom upravom. U administrativno poslovanje ubrzo je uveden talijanski jezik. Ured u Silbi ostao je u nadležstvu Lučke kapetanije Šibenik (*R. Capitaneria di Porto Sebenico*) sve do 1942. godine, kada nadležstvo nad njim preuzima Lučka kapetanija Zadar (*R. Capitaneria di porto Zara*). U isto vrijeme sva lučka izloženstva mijenjaju nazive u Obalna izaslanstva (*Delegazione di spiaggia*).⁵ Djelatnost takvog lučkog ureda u Silbi prestaje u rujnu 1943. godine nakon kapitulacije Italije.

2.4.1. Nadležnost, svrha, funkcije i područje djelatnosti

Lučko zastupništvo Silba u svojoj je nadležnosti do 1941. godine obuhvaćalo vode i otoke Silba, Premuda, Grebeni, Meravice, Lutrošnjak, Kamenjak, Gruicu i Veli brak sve do granice Lučke kapetanije I. reda Šibenik.⁶ Nakon što je Italija preuzela upravu nad pomorstvom nemamo saznanja o mijenjanju teritorijalne nadležnosti Lučkog izloženstva, odnosno K. Obalnog izaslanstva u Silbi. Djelatnost ureda ostala je ista, a odnosila se na vođenje propisanih evidencija, skrb o pomorcima i pomorskom prometu, ribarima, svjetioničarima i svjetionicima na području svoje nadležnosti.

2.4.2. Organizacijski ustroj

Kraljevsko obalno izaslanstvo Silba promjenom državne uprave ostalo je niža jedinica pomorske uprave i bilo je izravno podređeno do 1941. godine Lučkoj kapetaniji u Šibeniku, a od 1942.-1943. Lučkoj kapetaniji u Zadru. Na čelu ureda bio je lučki upravitelj (*delegato di spiaggia*).

Ovaj ured vršio je poslove koje mu je u nadležnost dodijelila viša zakonodavna pomorska vlast.

---

² HR-DAST-629 Okružni pomorski ured Trogir Kraljevine Italije (*R.Ufficio circondariale marittimo Trau* (1941.-1943.))

³ HR-DAZD-129 Lučko zastupništvo Silba ; Okružnica (Djelovodni spis) br. 538/41 (kut.7)

⁴ HR-DAZD-129, br.557/41 (kut.7)

⁵ HR-DAZD- br.55/42 (kut.2)

⁶ HR-DAZD-128 Lučko zastupništvo Sali; Djelovodni spis br. 1298/40 (kut.33)

2.4.3. Odnosi i veze

Nakon promjene državne uprave u ratnom razdoblju K. Obalno izaslanstvo Silba kao dio strukture pomorske uprave nastavlja vršiti korespondenciju sa višim nadležnostima; Pomorskom direkcijom u Splitu, Lučkom kapetanijom Zadar i Lučkom kapetanijom Šibenik. Osim s navedenim nadređenim tijelima ovaj ured komunicirao je i sa drugim lučkim izaslanstvima, ribarskom zadrugom u Premudi, te župnim uredima (*Ufficio Parrochiale*) u Premudi i Olibu.

2.5. Povijest arhivskog fonda

Gradivo je fragmentarno sačuvano. Gradivo ovog fonda u Arhiv je predala 1963. godine Lučka kapetanija Zadar. Prilikom izrade Vodiča Državnog arhiva u Zadru gradivo je identificirano te je tom prilikom izrađen i arhivski popis.

2.6. Način preuzimanja ili predaje

Gradivo Lučkog zastupništva Silba u arhiv je primljeno po službenoj dužnosti bez detaljnog popisa od Lučke kapetanije Zadar. Podaci o preuzimanju nalaze se u Knjizi primljenog arhivskog gradiva pod brojem zapisnika/ugovora o primopredaji 22/1-1963., pod rednim brojem 79.

3. SADRŽAJ I USTROJ

3.1. Sadržaj

Gradivo ovog fonda nije cjelovito sačuvano i sastoji se najvećim dijelom od spisa stvaratelja koji je djelovao za vrijeme talijanske okupacije Dalmacije u razdoblju od 1941.-1943. Spisi su vođeni kronološki rastućim brojem za svaku kalendarsku godinu, a sadržaj im čine upute i okružnice od viših nadležnosti koje su u drugoj polovini 1941. godine vezane za talijansko preuzimanje pomorske uprave, uz upotrebu talijanskog jezika i zastave. Promjena državne uprave u spisima je vidljiva po novim nazivima viših nadležnosti, te oznakama vjerodostojnosti spisa poput pečata. Spisi sadrže podatke o ribarima, ribolovnoj statistici, pomorcima, dolasku i odlasku brodova, svjetionicima, uredskim troškovima i ostalim djelatnostima u nadležnosti stvaratelja. Sačuvani su spisi za ratno razdoblje od 1941.-1943., a Uredžbeni zapisnik i Kazalo sačuvani su samo za 1943. godinu. Od financijskog poslovanja vođenog u ovom uredu sačuvan je Obračun buletara.

Prilikom korištenja ovog fonda istraživač mora imati u vidu kako se dio gradiva koji se odnosi na razdoblje talijanske uprave nalazi u sklopu fonda **HR-DAZD-129 Lučko zastupništvo Silba**. Razlog tome leži u činjenici što su se poslovi lučke uprave uvijek odvijali po istim procedurama, bez obzira na promjenu državne uprave, što je vidljivo iz same strukture gradiva, a odnosi se na: **Uredžbeni zapisnik** za razdoblje 1941. i

1942. godine koji je vođen u kontinuitetu od 1940. godine.⁷ Isto vrijedi i za **evidencije** vođene u ovom lučkom uredu iz oba politička razdoblja⁸, kao i **financijsko poslovanje** ureda.⁹

3.2. Odabiranje i izlučivanje

Pri sređivanju nije bilo izlučivanja zbog male količine sačuvanog gradiva. Nema podataka o izlučivanju prije preuzimanja gradiva. Gradivo je određeno za trajno čuvanje.

3.3. Dopune

Nemamo saznanja o postojanju dopuna ovog fonda.

3.4. Plan sređivanja

Gradivo ovog fonda nastalo je izdvajanjem prilikom sređivanja fonda HR-DAZD-129 Lučko zastupništvo Silba. Iako se radi o maloj količini donesena je odluka da se gradivo izdvoji jer je po svojoj arhivističkoj klasifikaciji pripadalo drugoj provenijenciji, odnosno različitom političkom razdoblju. Ime fonda određeno je po nazivu stvaratelja koji je djelovao u dužem vremenskom periodu.

Prilikom sređivanja primijenjen je princip uspostave prvobitnog reda. Najveći dio gradiva odnosio se na spise koji su prilikom sređivanja poredani kronološki rastućim brojem kako bi pratili Urudžbeni zapisnik i Kazalo. Spise iz 1941. godine izdvojili smo počevši od broja 538 kada je ured dobio Okružnicu o talijanskom preuzimanju pomorske uprave, a isti se mogu pretraživati po Urudžbenom zapisniku iz 1941.-1942. godine, koji je kako je navedeno dio fonda HR-DAZD Lučko zastupništvo Silba.

Od gradiva ovog fonda formirana je jedna serija pod nazivom Uredsko poslovanje ureda K. Obalnog izaslanstva u Silbi na osnovi slijedećeg plana sređivanja:

1. Uredsko poslovanje ureda K. Obalnog izaslanstva u Silbi (1941.-1943.)

- 1.1 Urudžbeni zapisnik (1943. god.)
- 1.2 Kazalo urudžbenog zapisnika (1943. god.)
- 1.3 Urudžbirani spisi (1941.-1943. god.)
- 1.4 Obračun buletara (1942.-1947.)

---

⁷ HR-DAZD-129 Lučko zastupništvo Silba Urudžbeni zapisnik (Knj. br.7)

⁸ HR-DAZD-129, Popis dolaska i odlaska brodova (knj.32), Popis pomorskih nesreća (knj.44), Popis potpomoženika iz Pomorske uboške zaklade (knj.48), Popis registriranih ribarskih zadruga (sv.43), Popis o uvozu i izvozu životinja (knj.41).

⁹ Novčani poslovni dnevnik (knj.49), te Spisak brodova i lađa koje plaćaju pristojbu za Mornarsku školu Kraljevića Tomislava (knj.52)

4. UVJETI I DOSTUPNOST KORIŠTENJA

4.1. Pravni položaj

Javno arhivsko gradivo

4.2. Uvjeti dostupnosti

Gradivo ovog fonda dostupno je svim građanima sukladno Pravilniku o korištenju arhivskog gradiva (NN 61/2018, 121/2019) i Pravilniku o radu čitaonice DAZD-a.

4.3. Autorsko pravo/uvjeti umnožavanja

Gradivo se može objavljivati i umnožavati sukladno čl. 23 Zakona o arhivskom gradivu i arhivima, Pravilniku o korištenju arhivskog gradiva i Pravilniku o radu čitaonice Državnog arhiva u Zadru.

4.4. Jezik u gradivu

Jezik: talijanski, hrvatski

Pismo: Latinica

4.5. Tvarne značajke

Papir. Nema oštećenja.

5. DOPUNSKI IZVORI

5.1. Mjesto čuvanja izvornika

Državni arhiv u Zadru

5.2. Postojanje preslika

Ne postoje

5.3. Dopunski izvori

HR-DAZD-128 Lučko zastupništvo Sali (1925.-1941.)
HR-DAZD-129 Lučko zastupništvo Silba (1919.-1941.)
HR-DAST-629 Okružni pomorski ured Trogir Kraljevine Italije (*R. Ufficio circondariale marittimo Trau*) (1941.-1943.)
HR-DAST-16 Direkcija pomorskog saobraćaja (pomorska oblast SHS) Bakar, Split (1919.-1941.)
HR-DAST-30 Namjesništvo za Dalmaciju (1941.-1943.)
HR-DAST-13 Lučki ured Krilo (1907.-1945.)
HR-DAST-10 Lučka kapetanija II. reda Omiš (1918.-1941.)

5.4. Bibliografija

1. Beuc, Ivan, *Povijest institucija državne vlasti u Hrvatskoj (1527.-1945.)*, Zagreb 1969.
2. Barić, Nikica, *Pomorstvo Nezavisne države Hrvatske u okolnostima talijanske prisutnosti na istočnom Jadranu (1941. – 1943.)*. Pristupljeno 5. travnja 2023. <https://hrcak.srce.hr/file/251676>
3. Bošković, Ivan, Novak Penga Helena, *Bibliografija radova o otoku Silbi*, Split 2021
4. Starešina, Petar, *Pomorstvo Silbe*, Zadar 1971.
5. Tripković, Ivo, *Lučke naknade*. Pristupljeno 25. travnja 2023. <https://hrcak.srce.hr/file/310069>

6. PODRUČJE NAPOMENE

6.1 Napomena

Prilikom citiranja ovog fonda navodi se naziv ustanove/kratice naziva ustanove, matični(identifikacijski) broj fonda, kratice naziva fonda, te broj i godina određene kutije ili knjige, npr.: DAZD-679, kut.1/1941. Na početku se dodaje i naziv/kratice naziva države, osobito za potrebe publikacija, npr.: HR-DAZD-679 , kut. 1/1941.

7. PODRUČJE KONTROLE OPISA

7.1. Napomena arhivista

Sumarni inventar fonda izradila je arhivistica Merica Manenica.

7.2. Pravila i propisi

Inventar je izrađen prema međunarodnim normama:
ISAAR (CPF) međunarodna norma arhivističkog normiranog zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji, 2. izdanje, Zagreb, 2006.
ISAD (G) opća međunarodna norma za opis arhivskog gradiva, drugo izdanje, Zagreb, 2001.

7.3. Datum opisa

Obavijesno pomagalo izrađeno je 2023. godine

Opis nižih razina fonda

Oznaka/signatura: HR-DAZD- 679 /1
Naslov: Uredsko poslovanje K. Obalnog izaslanstva u Silbi
Vrijeme nastanka gradiva: 1941.-1943. [1944.-1947.]
Količina : 2 kutije i 2 knjige
Razina opisa: serija

Sadržaj:

Serija sadrži dokumentaciju nastalu u lučkom uredu u Silbi nakon talijanskog preuzimanja pomorske uprave u 2. svjetskom ratu.

Urudžbeni zapisnik vođen je u kontinuitetu bez ikakvog naglaska na datumu promjene vlasti. Sadrži podatke o broju zapisnika, datumu, sadržaju i onome tko je predao podnesak, te datum rješenja.

Uz Urudžbeni zapisnik vodilo se i abecedno **Kazalo**, te **spisi** koji su bili uvedeni u urudžbeni zapisnik pod određenim rednim brojem. Ovakav način upisivanja vodio se zbog bolje preglednosti i bržeg pronalaženja određenog spisa.

Što se financijskog poslovanja tiče sačuvan je **Obračun buletara** koji donosi mjesečne obračune primljenih buletara¹⁰ u uredu K. Obalnog izaslanstva u Silbi.

Sign.	Naziv arhivske jedinice	Vremenska oznaka	Napomena	Tehn. jed.
1.1	Urudžbeni zapisnik (<i>Protocollo degli esebiti dell' anno 1943.</i>)	1943.	1-342	knj.1
1.2	Kazalo (<i>Index dei esebiti</i>)	1943.		knj.2
1.3	Urudžbirani spisi			
	Spisi	1941.	1/401	kut.1
	Spisi	1942.	538/869	
	Spisi	1943.	1/342	kut.2
1.4	Obračun buletara	1942.-1947.	svezak bez korica	

¹⁰ Buletar je naziv za obrazac priznanice koji se izdaje onom tko je platio lučku naknadu. Postojale su tri vrste buletara: buletar A, B i C. Buletar A izdavao se za lučku naknadu za 30 dana, B – povremeni promet u domaćim vodama, C – lučka naknada za 12 mjeseci).